

HABITATKEUZE VAN *ARANEUS ALSINE* (WALCKENAER, 1802) IN DE KEMPEN (ARANEAE, ARANEIDAE)

Piet Tutelaers

Lambertushof 52, 5667 SG Geldrop (P.T.H.Tutelaers@tue.nl)

ABSTRACT

New finds of *Araneus alsine* and a description of its habitat are given for De Kempen, a southern region of The Netherlands.

Key words: *Araneus alsine*, Netherlands, habitat selection

Araneus alsine, de Sinaasappelspin, is een zeer opvallende en gemakkelijk te herkennen spin die echter vanwege haar verborgen levenswijze zelden gevonden wordt. Het habitat wordt door Wiehle (1931: 84) als volgt omschreven:

“Die Art lebt im Grase feuchter Waldstellen und nimmt dort sowohl freies wie bedecktes Gelände an. Man findet sie auf moorigen Waldwiesen und auf schattigen, feuchten, grasigen Waldwegen. Sie geht von den Stellen dieses Vorkommens mitunter auch auf trockenen Boden über, doch bezeichnet das dann immer ein Vordringen von den eigentlichen Wohnplatz aus.“

Het web wordt aangebracht in een vrije ruimte tussen grassen en raakt met de onderkant de bodem. De spin zit overdag verscholen in een opgevouwen blaadje zoals op figuur 1 en 2 te zien is.

Fig. 123. *Aranea alsine*, ♀ adult. Netz. 1:3.

Figuur 1 (links). Tekening van web *Araneus alsine* (Wiehle 1931).

Figuur 2 (rechts). Foto van *Araneus alsine* in een opgerold berkenblaadje.

In de Catalogus van de Nederlandse spinnen (Van Helsdingen, 1999: 106) staan slechts negen waarnemingen: Van Hasselt (1886–1887, Loosduinen, Winterswijk, Nijmegen, Breda), Bouwman (1916, De Bilt), Chrysanthus 1951 (Enschede, Helenaveen, Brunssum) en Vossen (1985, Meynweg). Onze eerste vangst van deze soort was een toevalstreffer in Zuid-België (27.vi.2000) in een bosgebied (Gros Tène du Bi) tussen Boussu-en-Fagne en Dailly. Het betrof een volwassen mannetje dat we op een bospad vingen met slijpen. Onze eerste Nederlandse vondst (5.vii.2000) was in de Groote Heide (Heeze) bij een klein vennetje in de nabijheid van enkele Berken (zie fig. 3). We vonden hier meerdere exemplaren in *Molinia*-vegetatie. In het kader van ecologische herstelwerkzaamheden zijn hier vele berken gekapt maar de soort lijkt zich hier goed te kunnen handhaven.

Het heeft enige tijd geduurd voordat we onze tweede Nederlandse vondst konden noteren. Dat kwam omdat we, misleid door de habitatomschrijving van Wiehle, ook in vochtige bossen hebben gezocht. Maar dat leverde hier in De Kempen niets op. Pas toen we bij andere vennen gingen zoeken, ontdekten we de volgende nieuwe vindplaatsen:

Figuur 3. Foto van het habitat van *Araneus alsine* in de Groote Heide (Heeze). Het gaat om het gebied tussen de Berkenstammen op de voorgrond en het kleine Berkje daartussen. Verderop ligt een vennetje, te herkennen aan de Pitrus-vegetatie.

11.viii.2002	♀	Van Tuylhoeve (Heeze)
25.viii.2002.	2♀	Strabrechtse Heide (Moorsel)
1.ix.2002	2 s.a. ♀	Heezerven (Leende)
14.viii.2004	diverse ex.	Goorloop (Hapert)
19.ix.2004	3♀	Leenderbos (Soerendonk).

De vondst in het beekdal van de Goorloop was aan de rand van een afgeplagd stukje vochtige heide, alle overige vondsten in de nabijheid van een ven meestal in de buurt van berken. Een keer troffen we het web aan in een droge sloot onder een eik en de spin in een schuiltentje gemaakt van een eikenblad. In België hebben we de soort gevonden in de grazige oever van de Grote Nete bij Hulsen (22.viii.2004) in een opgevouwen populierenblad.

Op basis van onze ervaring heb ik de stellige overtuiging dat de Sinaasappelspin veel algemener is dan de huidige waarnemingen doen vermoeden. Door gericht te zoeken naar omgekeerde, opgevouwen blaadjes tussen grassen bij vennen of in beekdalen is het niet al te moeilijk deze interessante soort op te sporen.

LITERATUUR

- Helsdingen, P.J. van, 1999. Catalogus van de Nederlandse Spinnen. – Nederlandse Faunistische Mededelingen 10:1-191. Leiden
- Tutelaers, P., 2004. Benelux spider distribution maps. – (<http://www.knnv.nl/eindhoven/iwg/Araneae/SpiBenelux>)
- Wiehle, H., 1931. Spinnentiere oder Arachnoida. 27. Familie. Araneidae. – Tierwelt Deutschland, 23. Teil: 1–136. Jena

